

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 3 grudnia 2003 r.

36284

RPO-437520-VII/03/17

Pan
Grzegorz Kurczuk
Minister Sprawiedliwości
- Prokurator Generalny
WARSZAWA

Szanowny Panie Ministrze,

W trakcie prowadzonych przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich badań dotyczących organizacji i warunków pracy zawodowych kuratorów sądowych dla dorosłych zwrócono uwagę na nieprawidłowości w sposobie sprawowania przez nich kontroli okresu próby wobec skazanych, którym sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary pozbawienia wolności bez orzeczonego dozoru kuratora lub podmiotu określonego w art. 170 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego (Kkw).

Zgodnie z art. 178 § 1 Kkw, w sprawach związanych z wykonaniem orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary - bez ustanowionego dozoru nad skazanym - właściwy jest sąd, który w danej sprawie orzekał w pierwszej instancji. Zasada ta dotyczy również właściwości kuratora sądowego, który w sprawach takich sprawuje kontrolę przebiegu próby wobec skazanego, chociażby skazany ten mieszkał w miejscowości położonej w innym okręgu sądowym, nieraz znacznie oddalonej od siedziby sądu, który orzekał w pierwszej instancji.

W praktyce mamy więc do czynienia z sytuacją, że kurator zatrudniony w określonym sądzie rejonowym sprawuje kontrolę nad skazanymi, którzy zamieszkują na terenie całej Polski. Znaczna, odległość między siedzibą sądu a miejscem zamieszkania

lub pobytu skazanego utrudnia lub czyni wręcz iluzoryczną kontrolę okresu próby. Sprowadza się ona bowiem do prowadzenia przez kuratora korespondencji z instytucjami oraz samym podopiecznym. Może również polegać na korzystaniu z wywiadu środowiskowego, jaki w trybie art. 14 § 1 Kkw przeprowadził i przesłał kurator sądu, w którego okręgu mieszka (przebywa) skazany.

Na występowanie opisanych wyżej trudności skarżą się również kuratorzy zawodowi. Wskazują przy tym, że w trakcie sprawowanej przez nich kontroli okresów próby, która może trwać do 5 lat, występują przypadki, kiedy kurator, mimo iż nie widział podopiecznego i nie przeprowadził z nim rozmowy, składa do sądu wnioski np. o zmianę nałożonych na niego obowiązków, czy też o zarządzenie wykonania kary.

Taki sposób wykonywania swoich zadań przez kuratorów sądowych jest nie tylko nieefektywny, ale stoi w sprzeczności z przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), które wprowadzają zasadę środowiskowego (terytorialnego) działania kuratora sądowego. Zgodnie bowiem z jej art. 3, kuratorzy sądowi wykonują swoje zadania w środowisku podopiecznych, zaś na podstawie art. 11 pkt 3 kuratorzy zawodowi mają obowiązek współpracować z właściwym samorządem i organizacjami społecznymi, które statutowo zajmują się opieką, wychowaniem, resocjalizacją, leczeniem i świadczeniem pomocy społecznej. Ustawa określa też czas pracy kuratora zawodowego, który winien być wykorzystany przez wypełnianie obowiązków służbowych w terenie oraz pełnienie dyżurów sądowych (art. 13 ust. 2).

Przedstawiona sytuacja może dotyczyć spraw związanych z wykonywaniem na podstawie art. 177 Kkw orzeczeń o warunkowym umorzeniu postępowania karnego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 16 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Ministra o podjęcie działań zmierzających do zmiany odpowiednich przepisów Kodeksu karnego wykonawczego, która wprowadzi do praktyki zasadę wykonywania kontroli okresu próby wobec osób, którym sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary (albo warunkowo umorzył postępowanie karne) bez ustanowionego dozoru nad nimi, przez kuratora sądowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania (pobytu) tych osób. Nowelizacja przepisów kodeksowych wiązała się będzie z odpowiednią zmianą rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 218 z późn. zm.).

Z wyrazami szacunku

/-/